

עסקי אוויר

בסרט הפולחן "שגעון בחלל" (Spaceballs), קומדיית מדע בדיוני מ-1987 שכתב וביים מל ברוקס, מגיעים הגיבורים לכוכב לכת שסובל ממחסור קשה באוויר לנשימה. באחת מהסצנות של הסרט נראה ברוקס, שמגלם את נשיא הכוכב, כשהוא שולף ממגירה מוצר משעשע: פחית מלאה באוויר, שממנה הוא שואף בהנאה. הסצנה הקומית מלפני שלושים שנה הפכה בשנים האחרונות לענף כלכלי חדש, שבמסגרתו נדחס אוויר צח ומשובח אל תוך פחיות, ונשלח למקומות בעולם שהאוויר בהם מזוהם הרבה יותר. גם במציאות, תעשיית האוויר הנקי התחילה מבדיחה. בתחילת 2015, צמד חברים מקנדה ניסו והצליחו למכור כהלצה שקית מלאה באוויר באתר המכירות הפומביות eBay, תמורת 99 סנטים קנדיים (כשלושה שקלים). שקית האוויר הבאה שהשניים הציעו למכירה באתר כבר זכתה לתשומת ליבה של התקשורת, ובסופה של מכירה פומבית סוערת היא נמכרה תמורת לא פחות מ-168 דולר קנדי (כ-470 שקל). הצמד הקנדי הבחין בפוטנציאל עסקי מעבר לצחוקים, ויחדיו הם הקימו את חברת [Vitality Air](#), שמוכרת פחיות מלאות באוויר שנאסף בסביבת מגוריהם של השניים – הפארק הלאומי באנף (Banff) שבמחוז אלברטה. לדברי מייסדי החברה, עד כה נמכרו מעל 200 אלף פחיות כאלה, בעיקר לאנשים מאזורים שרמות זיהום האוויר בהן גבוהות מאוד, כמו סין, הודו, וייטנאם, טורקיה וכווית. על מנת לרכוש פחית מלאה ב-8 ליטרים של אוויר דחוס, שמגיעה גם עם מסיכה שבאמצעותה ניתן לנשום את האוויר, תיאלצו להיפרד מ-32 דולרים קנדיים (כ-90 שקל), לא כולל משלוח. יש גם פחיות של 3 ליטרים, שמיועדות להינשא בתיק לכל מקום. על כל הפחיות מודפס תאריך איסוף האוויר, כדי שתוכלו לדעת בדיוק עד כמה הוא טרי. באתר החברה נטען שבעתיד מצבם של בקבוקי האוויר יהיה לזה לזה של המים המבוקבקים, שנורמלי ונפוץ לקנות על אף שניתן להשיג מים גם

 מהברז הביתי.

אוויר שווייצרי או אוסטרלי?

בעקבות הצלחתה של החברה הקנדית החלו לצוץ בשוק חברות אחרות שקוצרות ומוכרות אוויר, וכיום ניתן לרכוש מכלים משלל מקומות ברחבי הגלובוס שבהם יש אוויר צלול ונקי. מה מתחשק לכם היום? אוויר שווייצרי? נסו את האוויר שמשווקת חברת [Swissbreeze](#). אוויר אוסטרלי? נסו את [Clean & Green](#). אוויר ניו זילנדי? [Breathe EZY](#) לשירותכם. התחום החדש כבר זכה לשם [Farming Air](#) - "חקלאות אוויר". לצערנו, קיימים בעולם מקומות עם זיהום אוויר חמור מאוד - ואלה השווקים שאליהם פונים סוחר האוויר. בניו דלהי, בירת הודו, הגיע בנובמבר האחרון זיהום האוויר לרמה הגבוהה פי עשרה מהמותר, מה שגרם לרשויות ההודיות להכריז על מצב חירום בריאותי. בסין, שמהווה את מקור הפרנסה העיקרי ולעתים אף הבלעדי של חברות האוויר הנקי, אנשים שעוטים ברחוב מסיכות מנתחים כנגד זיהום האוויר הם מראה נפוץ. "אנשים מהמעמד המשכיל בסין עוזבים בגלל הזיהום את הבירה, בייג'ינג, ועוברים לגור במקומות אחרים, פחות מזהמים", אומר טל רשף, מומחה לעסקים של חברות ישראליות במזרח אסיה. "זה מדאיג את הרשויות בסין: בייג'ינג היא מרכז הממשל, והממשל זקוק לכוח אדם איכותי". עם זאת, לשמחתנו (ואולי לצערם של בעלי

חברות האוויר הנלקי), המצב בסין נמצא במגמת השתפרות.

Unsplash on Shuliahin Nik: תצלום: תצלום של בעיות בריאותיות. תצלום: "הממשל הסיני הגדיר את המלחמה נגד זיהום האוויר כיעד כבר לפני 15-20 שנה", אומר רשף. לדבריו, הצעדים של הממשלה והרשויות המקומיות כוללים בין השאר המרה של מקורות אנרגיה שמתבססים על דלקי מאובנים במקורות אנרגיה ידידותיים לסביבה, כמו אנרגיה סולארית, קביעת מכסות מזהמים עירוניות ומחוזיות, סגירת מפעלי תעשייה, איסור על נסיעת כלי רכב במרכזי ערים ועוד. "הם כבר השיגו תוצאות", אומר רשף, "הזיהום בסין עדיין חמור ועדיין גבוה מהמקסימום המותר בעולם המערבי ובארגונים בינלאומיים, אבל הרמה שלו נמוכה בהרבה משהיתה לפני כמה שנים". מובן שזיהום האוויר אינו עוצר בגבולות סין או הודו. גם בישראל יש בשנה [כ-2,000 מקרי מוות](#) שמיחסים לזיהום האוויר. הגורם העיקרי לזיהום אוויר בישראל הוא התחבורה, וגורמים נוספים כוללים כאלה שנובעים מפעילות האדם, כגון פליטות ממפעלי תעשייה, וממשקי בית, וכן תופעות טבע, כגון סופות אבק. חשיפה לאוויר מזהם ידועה כקשורה למגוון רחב של בעיות בריאותיות: מחלות לב וכלי דם, סוגים מסוימים של סרטן, מחלות נשימתיות (כגון אסתמה), הפרעות בהתפתחות מערכת העצבים, תוצאי לידה שליליים, סוכרת מסוג 2, השמנת יתר וליקויים קוגניטיביים. השפעות אלה חמורות במיוחד כשמדובר באוכלוסיות רגישות, כגון ילדים, נשים בהיריון, חולים במחלות כרוניות וקשישים.

יעזור לשתי נשימות

אבל לפני שאתם פותחים את הארנק, או נוסעים לצפת כדי לאסוף קצת אוויר ולמכור אותו בגוש דן או בחיפה, נשאלת השאלה החשובה: האם צריכת האוויר מהפחיות בכלל עוזרת לבריאות? האם המוצר הזה עובד, בעצם? במפתיע או שלא, התשובה היא כנראה שלילית. לא קיימים שום מחקרים מדעיים או הוכחות אמיתיות לכך שלשאיפת האוויר הנקי המסחרי יש השפעה חיובית על הבריאות לאורך זמן. "אני לא רואה איך המוצר הזה יכול לתרום לבריאות", אומר פרופ'-משנה ברק פישביין מהפקולטה להנדסה אזרחית וסביבתית בטכניון. "אולי זה יעזור לשתי נשימות, אבל לא מעבר לזה, אין כאן שום פתרון". לדבריו, בניגוד לתרופות, שמתפרקות בגוף לאט ולכן נשארות בו לזמן מסוים, רוב האוויר שאנחנו נושמים יוצא מהריאות מהר מאוד. "המוצר הזה לא מונע מאתנו לנשום אוויר מזהם בנשימה הבאה", אומר פישביין. אדם בוגר נושם בממוצע [200-700,1 נשימות בשעה](#). גם הפחיות הגדולות של האוויר המסחרי מכילות, על פי החברות, מספיק אוויר ל-120-160 נשימות בלבד. בכל שאר הנשימות, הצרכנים שואפים לריאותיהם את האוויר המזהם שסביבם, והאוויר הנקי נשאר רק טיפה בים הזיהום. מומחים מתחום זיהום האוויר מדגישים שלא זה הפתרון לבעיית האוויר המזהם, ויש אף שסבורים שמוצרים כאלה עשויים לספק תקוות שווא ולגרום לאנשים להתעלם מקיום הבעיה. "אם, למשל כל ההורים בשכונה מסוימת יחליטו לקחת את הילדים שלהם לבית הספר ברגל, ההפחתה בזיהום האוויר שנושמים באותה שכונה תהיה הרבה יותר משמעותית מאשר הפחיות האלה", מסכם פישביין. "הפתרון הוא לא במוצרים כמו אלה, אלא ברגולציה, באכיפה ובשינוי ההתנהגות שלנו". בעקבות הכתבה ב"זווית" הסיפור פורסם גם ב - [ynet](#)